

Õiguskantsler

Teie 18.09.2024 nr

Meie 25.10.2024 nr 7-5/241606/2406242

Puhkeaeg lasteaias

Austatud pöörduja

Palusite õiguskantsleri hinnangut, kas lasteaia kodukorra punktid, mis reguleerivad puhkeaja korraldust, on kooskõlas sotsiaalministri 24.09.2010 määrusega nr 61 „[Tervisekaitsenõuded koolieelses lasteasutuses tervise edendamisele ja päevakavale](#)“ (edaspidi määrus). Veel küsisite, kes otsustab, kas nelja kuni viieaastane laps valib puhkeajal une või vaikse tegevuse ning kas lasteaial on kohustus järgida lapsevanema nõudmist, et tema laps ei tohi lasteaias magama jääda ka olukorras, kui laps on väsinud ja ise soovib magada ning õpetaja hinnangul laps vajab puhkust.

Seda, kas laps vajab päevast und või mitte, hindab eelkõige lapsevanem. Vanem ja lasteaed peavad tegema omavahel koostööd ja jõudma lapse vajadustele vastavas puhkeaja korralduses kokkuleppele. Vanemate ja lasteaia kokkulepe peab võimaldama lapse huvidest lähtuvaid mõistlikke erandeid. Näiteks, olukorras, kui laps on väsinud ja avaldab ise soovi lõunaund magada, ei tohiks lapsele und keelata.

Leian, et lasteaia kodukord on vastuolus sotsiaalministri määruse § 14 lõikega 4, kuna kodukorra järgi ei võimaldata nelja-aastasele lapsele lõunauinaku asemel muud vaikset tegevust. Samuti ei ole kodukord kooskõlas sotsiaalministri määrusega osas, milles see näeb ette, et enne kui lapsele pakutakse muud vaikset tegevust, peab laps olema voodis vähemalt 30 minutit, kuigi ta ei soovi magada. Soovitan viia lasteaia kodukord sotsiaalministri määrusega kooskõlla.

Õiguskantsleri seisukoht

1. Igal inimesel on erinev unevajadus ja üldstatult ei ole võimalik ütelda, kas ja kui palju üks laps päevast und vajab. Kui päevane uinak on liiga pikk, võib lapsel tekkida probleeme ööunega, (vt K. Vernik [Eesti lasteaedade ja koolide päevakavad peavad muutuma](#) ja L. Eensaar. [Eesti laste uni on võrreldes Põhjamaade eakaaslaste unega väga kehv](#)).

2. Alates neljandast eluaastast peab lapsel olema võimalik valida lasteaias puhkeajal uinaku ja muu vaikse tegevuse vahel ([määruse § 14 lõige 4](#)). Sellise valiku pakkumine võimaldab arvestada iga lapse individuaalseid vajadusi ja iseärasusi nagu [koolieelse lasteasutuse seaduse](#) (edaspidi KELS) § 3 ette näeb.

3. Seda, kas laps vajab päevast und või mitte, hindab eelkõige lapsevanem (vt [lastekaitse seaduse \(LasteKS\) § 7 lg 1](#) ja perekonnaseaduse (PKS) [§ 116 lõige 2](#) ja [§ 120 lõige 1](#)). Vanemate selgitused aitavad õpetajatel lapse vajadusi paremini mõista ja arvestada ning see suurendab lapse heaolu. Loomulikult, vanemad peavad otsustamisel arvestama ka lasteaia pedagoogide

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

tähelepanekute ja soovitustega ning pidama silmas lapse igakülgset heaolu ([PKS § 118 lg 1](#)). Vanem ja lasteaed peavad tegema koostööd ([määruse § 4](#)) ja jõudma lapse vajadustele vastavas puhkeaja korralduses kokkuleppele.

4. Kui vanem soovib, et tema laps saaks uinaku asemel midagi vaikselt teha (näiteks vaadata raamatut, joonistada), siis peab lasteaed seda lubama. Vaikselt voodis lebamise kohustus ei anna lapsele võimalust valida muud vaikset tegevust. Selline nõue ei arvesta lapse heaoluga. Loomulikult peab laps sel ajal tegutsema vaikselt, nii et ta teisi ei segaks. Kõigil lastel on õigus puhkeajale.

5. Mõistlik on kokku leppida paindlikus puhkeaja korralduses, mis võimaldab teha lapse huvidest lähtuvaid erandeid. Näiteks, olukorras, kui laps on väsinud ja avaldab ise soovi lõunaund magada, ei tohiks lapsele und keelata.

6. Seaduse ja määrusega on kooskõlas lasteaia kodukorra punkt, mille järgi lapsel on õigus vaimselt ja füüsiliselt tervislikule ja ohutule keskkonnale ja päevakavale, aktiivse tegevuse ja puhkeaja vaheldumisele ning puhkamise ja eraldumise võimalusele vastavalt tema isiklikule vajadusele.

7. Ka kodukorra punkti, mille järgi lasteaed ei keela lapsele und ega hoia last üleval, kui see pole vanemaga eelnevalt kokkulepitud (nt lapse eelkooli, arsti juurde mineku jms korral), on võimalik tõlgendada nii, et see on seaduse ja määrusega kooskõlas.

8. Kodukorra punkt, mille järgi võimaldatakse vähemalt üks tund puhkeajaga valikuvõimalusega une ja muu vaikse tegevuse vahel üksnes lastele vanuses viis kuni seitse aastat, on aga vastuolus määruse § 14 lõikega 4, kuna sellega on kitsendatud laste ringi, kellel on võimalik puhkeajal valida une asemel muu vaikne tegevus. Määruse järgi peab lapsel olema võimalik valida lasteaias puhkeajal uinaku ja muu vaikse tegevuse vahel alates neljandast eluaastast. Seega, kodukorra punkt on vastuolus määruse § 14 lõikega 4 osas, milles see ei võimalda nelja-aastasele lapsele lõunauinaku asemel muud vaikset tegevust.

9. Samuti ei ole kodukorra punkt kooskõlas sotsiaalministri määrusega osas, milles see näeb ette, et enne kui lapsele pakutakse muud vaikset tegevust, peab laps olema voodis vähemalt 30 minutit, kuigi ta ei soovi magada. Vaikselt voodis lebamise kohustus ei anna lapsele võimalust valida muud vaikset tegevust.

10. Kuna lasteaias on tekkinud arutelu puhkeaja korralduse, lapse päevase unevajaduse ja ka uneaja pikkuse üle, võite paluda näiteks unearstil või kliinilisel psühholoogil tulla lasteaeda sellest vanematele ja õpetajatele põhjalikumalt rääkima.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Andres Aru 693 8433
Andres.Aru@oiguskantsler.ee